ذره‌بین

درس‌هایی که آنکارا نگرفت!

حنیف غفاری
دبیر گروه بین‌الملل

بدون شك بازنده اصلی تحولات اخیر در ادلب و حلب، کسی نیست جز رئیس جمهور ترکیه!

فارغ از رجزخوانی‌های اخیر رجب طیب اردوغان و حتی تهدید آنکارا در خصوص باز کردن مسیر حرکت میلیون‌ها مهاجر به سوی اتحادیه اروپا، بسیاری از اعضای ناتو حاضر به پذیرش خواسته‌های اردوغان مبنی بر تقابل نظامی تمام عیار ناتو ـ مسکو نیستند. فراتر از آن، علاوه بر سران احزاب جمهوریخواهان خلق، دموکراتیك خلق و حتی ملی‌گرایان هم‌پیمان دولت ترکیه، برخی اعضای حزب حاکم عدالت و توسعه نیز از ابتدا درخصوص رویکرد نادرست و خطرناك اردوغان در سوریه هشدار داده بودند. در چنین شرایطی اردوغان نه به عنوان یك قربانی، بلکه به عنوان یك متهم از سوی بسیاری از شهروندان ترکیه‌ای مورد شناسایی قرار گرفته است.

بدون‌شک سیاست‌های اردوغان در منطقه غرب آسیا مولد بحران‌های مستمری برای شهروندان ترکیه‌ای، خصوصا طی سال‌های اخیر بوده است.

اردوغان هم‌اکنون باید به سؤالات زیادی پاسخ دهد. سؤالاتی از قبیل این‌که نظامیان ترکیه‌ای در صف تروریست‌های جبهه‌النصره و دیگر گروه‌های تکفیری در سوریه چه می‌کردند؟ سال ۲۰۱۵ میلادی و زمانی که ماجرای سرنگونی هواپیمای سوخوی روسی توسط ترکیه رخ داد، اردوغان باید متوجه هزینه‌های هنگفت حضور نظامی خود در سوریه و شمال عراق می‌شد، اما به نظر می‌رسد رئیس‌جمهور ترکیه هنوز از حقایق پیرامونی خود درس نگرفته است.

ترکیه طی سال‌های اخیر در کنار عربستان، به یکی از حامیان اصلی گروه‌های تروریستی در سوریه تبدیل شده است. در جریان نبرد کوبانی، شاهد انفعال نیروهای ارتش ترکیه در قبال عملیات داعش در این شهر بودیم. عملیات کوبانی نقطه آشکارساز حمایت اردوغان از داعش محسوب می‌شد. همچنین رفت و آمد آزادانه تروریست‌ها از مرز ترکیه به سوی سوریه و عراق موضوعی است که حتی اردوغان نیز قدرت انکار آن را ندارد. علاوه بر آنچه ذکر شد، اردوغان قصد دارد از شکاف میان دولت‌های سوریه و عراق و کردها به سود اهداف توسعه‌طلبانه خود در منطقه استفاده کند. متاسفانه شواهد موجود نشان می‌دهد حضور نظامی غیرقانونی ترکیه در شمال عراق با هماهنگی مسعود بارزانی صورت گرفته است.

اردوغان نباید فراموش کند که با توجه به پیوستگی مستقیم دو حوزه سیاست خارجی و داخلی در ترکیه (این پیوستگی به صورت سنتی در آنکارا وجود دارد)، هرگونه رفتار وی در قبال منطقه بر تحولات داخلی این کشور تاثیرگذار خواهد بود. به نظر می‌رسد اردوغان هنوز متوجه پیچیدگی‌های شرایط منطقه و داخل کشور خود نیست!

تحولات سال ۲۰۱۵ میلادی و کشمکش پرهزینه‌ای که میان مسکو و آنکارا بر سر سرنگونی هواپیمای سوخوی روسی از سوی ترکیه رخ داد، می‌توانست درس عبرتی بزرگ برای اردوغان، جهت اصلاح رویکرد منطقه‌ای و بین‌المللی وی باشد. در جریان آن تنش شاهد بودیم که ناتو و شورای امنیت سازمان ملل متحد هیچ یك حمایت‌های لازم و مورد انتظار اردوغان را از وی صورت ندادند. کشورهای فرانسه، آلمان، یونان و برخی دیگر از کشورهای ناتو نسبت به سیاست‌های اردوغان در منطقه و هزینه‌سازی‌های وی برای ناتو هشدار دادند. حتی رئیس‌جمهور چك صراحتا عنوان کرد که اردوغان به جای آن‌که شریك ناتو باشد شریك داعش محسوب می‌شود. این مواضع نشان می‌دهد بر خلاف ادعا و انتظار اردوغان، ترکیه عضو موثری در ناتو - که مورد حمایت مطلق اعضا باشد - نیست!

هم‌اکنون اردوغان مشغول تکرار همان رفتارها و سیاست‌ها در سوریه است. او بدون آن‌که دقیقا متوجه عملکرد خود در سوریه باشد، به یك بازیگر طغیانگر در این کشور و منطقه تبدیل شده است. او حتی حاضر به محاسبه هزینه‌های هنگفت و جبران‌ناپذیر حمایت خود از تروریست‌های تکفیری در سوریه نیست! تروریست‌هایی که در آینده می‌توانند به پاشنه آشیل امنیت ترکیه تبدیل شوند...

ترکیه باید شکست را بپذیرد

نماینده پارلمان سوریه معتقد است که ترکیه باید شکست خود را در حلب و ادلب بپذیرد.

احمد المرعی در گفت و گو با خبرنگار جام جم می‌گوید: «تسلط کامل و همه‌جانبه بر حلب، یکی از اصلی ترین اهداف استراتژیک ترکیه در سوریه محسوب می‌شد. آنکارا تصور می‌کرد که در وهله اول حلب را تصرف خواهد کرد و در گام دوم، از این ماجرا به‌عنوان یک اهرم فشار علیه حکومت سوریه استفاده می‌کند. اما هم اکنون شاهد خنثی شدن نقشه‌ها و سرمایه گذاری‌های نظامی کلان ترکیه در حلب و ادلب هستم. پیروزی‌های بزرگ ارتش سوریه، دیگر جایی برای مانور آنکارا باقی نگذاشته است.»

نماینده پارلمان سوریه تاکید کرد: «ترکیه باید شکست خود را در سوریه بپذیرد. هم اکنون عناصر تروریست مورد حمایت آنکارا در خاک سوریه نیز آخرین نفس‌های خود را می‌کشند.»

حضور نظامیان ترکیه‌ای در ادلب، نقض صریح حاکمیت سوریه است

کشته شدن نظامیان ترک در سوریه، تنش در منطقه را بار دیگر به اوج رسانده است

معرکه ادلب

محمد علیزاده
کارشناس مسائل ترکیه

کشته شدن حداقل ۳۳ نظامی ترکیه ای در ادلب و زخمی شدن ده‌ها نفر دیگر در این استان، آن هم در جریان عملیات مشترک گروه‌های تروریستی و نظامیان ترکیه ای علیه نظام مستقر در سوریه، باردیگر کلیت حضور نظامی ترکیه در خاک کشور همسایه و اشغالگری آشکار آنکارا در سوریه را به چالش کشیده است. هم اکنون اردوغان، رئیس جمهور ترکیه از یک سو شاهد شکست عینی سیاست‌ها و مداخله گری‌های خود در سوریه و از سوی دیگر، شاهد عدم اقدام عملی ناتو در حمایت از آنکارا است.

دیده‌بان حقوق بشر سوریه، وابسته به معارضان سوری بامداد دیروز (جمعه) مدعی کشته شدن ۳۴ سرباز ترکیه در استان ادلب سوریه شد. هرچند استاندار «هاتای» که با «ادلب» هم‌مرز است کشته شدن ۳۳ سرباز را تأیید کرد. این سربازان ترکیه ای ، در یک بمباران هوایی، که گفته می‌شود توسط جنگنده‌های روسی انجام شد، کشته شده‌اند. چنانچه شبکه المیادین گزارش داده است، این حمله هوایی در نزدیکی روستای «البارة»، واقع در «جبل الزاویه»، در حومه استان ادلب انجام شد. چهار بالگرد ارتش ترکیه برای انتقال اجساد سربازان کشته شده و نظامیان مجروح وارد حریم هوایی سوریه شدند و کار انتقال نیروهای ترکیه ای را انجام دادند. در این میان، برخی منابع از افزایش آمار تلفات نیروهای ترکیه ای به بالای ۶۰ نفر خبر داده اند.

سربازهای ترکیه در صفوف تروریست‌ها

وزارت دفاع روسیه با بیان این‌که آنکارا حضور نظامیانش در ادلب را به مسکو اطلاع نداده بود، گزارش‌ها مبنی بر حمله جنگنده‌های روس به نظامیان ترکیه را رد کرد. بر اساس گزارش وزارت دفاع روسیه، گروه‌های مسلح و تروریستی مستقر در ادلب، حملات سنگینی را به مواضع ارتش سوریه در ادلب انجام داده و تلاش کردند خطوط دفاعی آنها را بشکنند. مسکو درباره کشته و مجروح شدن نظامیان ترکیه در حملات هوایی به عناصر مهاجم به ارتش سوریه توضیح داد: آنکارا درباره حضور نظامیان خود در ادلب به ما اطلاع نداده بود. نظامیان ترکیه در میان عناصر مسلحی بودند که در حملات هوایی به ادلب هدف قرار گرفتند. بر این اساس، وزارت دفاع روسیه با بیان این‌که جنگنده‌های این کشور به نظامیان ترکیه در ادلب حمله نکرده‌اند، گفت: روسیه بعد از مطلع شدن از کشته شدن نظامیان ترکیه، هر کاری می‌توانست برای اعمال آتش‌بس در ادلب انجام داد.

شکست در حساس ترین زمان

شکست سنگین مشترک گروه های تروریستی و نظامیان ترکیه ای در ادلب درست زمانی صورت گرفت که آنها با آغاز عملیات خود در جبهه سراقب، ارتش سوریه را مشغول کنند تا مانع از تداوم عملیات آن در منطقه مهم «جبل الزاویه» در جنوب ادلب شوند. تروریست‌های «جبهه النصره»، «أنصار التوحید» (وابسته به داعش) و «أجناد القوقاز» نیز به شمال غرب سراقب حمله کردند. لازم به ذکر است که عملیات ارتش سوریه علیه تروریست‌ها در استان‌های ادلب و حلب از چهارم بهمن ماه گذشته مجددا آغاز شد و کماکان ادامه دارد. ارتش سوریه شامگاه گذشته ۱۱ منطقه را در این محور آزاد کرد.

واکنش نرم ناتو

مواضع ینس استولتنبرگ، دبیر کل ناتو در قبال شکست عملیات نظامی آمریکا در خاک سوریه منجر به خشم و عصبانیت شدید رجب طیب اردوغان و همراهانش شده است. این مواضع نشان می‌دهد که مقامات ناتو قصد ورود نظامی به این مناقشه را ندارند.

استولتنبرگ در اظهاراتی مداخله‌جویانه، خواستار توقف عملیات‌های ضدتروریستی سوریه و روسیه در استان ادلب شد. استولتنبرگ طی نشست خبری پس از جلسه اضطراری ناتو در خصوص سوریه، گفت: ناتو در حال حاضر از ترکیه حمایت می‌کند و اعضای این سازمان نیز به دنبال راهی برای اقدامات بیشتر در این خصوص هستند.

به نوشته خبرگزاری «آناتولی»، وی درباره مباحث مطرح شده در این نشست توضیح داد: «اعضای ناتو به ترکیه تسلیت گفته و با آن همدردی کردند. آنها همچنین اقدامات رژیم سوریه را محکوم کردند!

وضعیت خطرناک کنونی [در ادلب] باید تسکین داده شود و برای اجتناب از فاجعه انسانی باید به مفاد آتش‌بس سال ۲۰۱۸ بازگردیم».

همان گونه که مشاهده می‌شود، ناتو به این موضوع مهم اشاره نکرده است که چگونه نظامیان ترکیه ای بدون اجازه حکومت سوریه در این کشور حضور پیدا کرده و فراتر از آن به‌حامیان اصلی تروریست‌های تکفیری در ادلب و حلب تبدیل شده‌اند!

حمایت واشنگتن و تل آویو از آنکارا

وزارت خارجه آمریکا که در دو سال اخیر به دلیل عملیات‌های نظامی ترکیه علیه شبه‌نظامیان کُرد در شمال سوریه با آنکارا به اختلافات زیادی خورده بود، این بار از مداخله نظامی ترکیه در ادلب حمایت کرد. این وزارتخانه با ابراز «نگرانی شدید» از حملات هوایی به نظامیان ترکیه در ادلب، گفت که واشنگتن در کنار این متحد خود می‌ایستد.

در بیانیه وزارت خارجه آمریکا آمده است: «ما همراه متحد خود در ناتو، یعنی ترکیه هستیم و به درخواست برای آتش‌بس تهاجم شرورانه رژیم اسد، روسیه و نیروهای مورد حمایت ایران ادامه می‌دهیم».

سفارتخانه رژیم اشغالگر قدس در آنکارا نیز نتوانست نارضایتی و خشم خود از شکست عملیات مشترک تروریست‌های تکفیری و ارتش ترکیه را در ادلب کتمان کند. سفارتخانه اسرائیل در آنکارا با صدور بیانیه‌ای کشته و زخمی شدن تعداد زیادی از نظامیان ترکیه در جریان مداخله نظامی در استان ادلب، واقع در سوریه را تسلیت گفت.

صفحه توییتر سفارتخانه رژیم صهیونیستی در آنکارا نوشت: «از جان باختن سربازان ترکیه در شامگاه گذشته ناراحت شدیم. ما به خانواده‌های آنها تسلیت می‌گوییم و آرزوی بهبودی سریع مجروحان را داریم».

شکست سنگین گروه‌های تروریستی و نظامیان ترکیه‌ای در ادلب درست زمانی بود که آنها با آغاز عملیات خود در جبهه سراقب ارتش سوریه را مشغول کنند تا مانع از تداوم عملیات آن در منطقه مهم «جبل الزاویه» در جنوب ادلب شوند

گروکشی اردوغان از اروپا

به نظر می‌رسد اردوغان برای دخیل کردن مستقیم بازیگران اروپایی و خصوصا اعضای ناتو در بحران سوریه، راهی بهتر از تهدید اتحادیه اروپا در پرونده مهاجرین پیدا نکرده است. ترکیه، اروپا و ناتو را تهدید کرده مرزهای خودش را به روی مهاجران سوریه خواهد گشود و تمامی موانع برای ورود مهاجران به سمت اروپا را از میان برخواهد داشت.

رویترز هم به نقل از یک مقام ارشد ترکیه‌ای نوشته آنکارا به پلیس و گارد ساحلی و نیروهای مرزبانی این کشور دستور داده مانع ورود مهاجران سوریه‌ای نشوند. این مقام ترکیه‌ای گفته آنکارا تصمیم گرفته از رسیدن مهاجران سوری به اروپا، از طریق دریا یا هوا جلوگیری نکند. سخنگوی حزب حاکم ترکیه نیز اعلام کرده که این کشور، دیگر قادر به جلوگیری از ورود مهاجرین به اروپا نخواهد بود.

پای آلمان هم به پرونده ترور سردار سلیمانی باز شد

خونبهای سنگین در انتظار صدراعظم

محمدعلی صادقی
بین‌الملل

از همان ابتدای وقوع حادثه تروریستی فرودگاه بغداد که منجر به شهادت سردار سلیمانی و همراهانش شد، کمترین شکی از آگاهی قبلی دستگاه‌های امنیتی سه کشور انگلیس، آلمان و فرانسه از این عملیات وجود نداشت. با این حال، گذشت زمان و انتشار شواهد و مستندات جدید نشان می‌دهد که همراهی برخی دولت‌های اروپایی با کاخ سفید در عملیات ترور سردار سلیمانی، فراتر از یك آگاهی قبلی و ساده بوده است.

نقش مرکل در ترور شهید سلیمانی

آنگلا مرکل، صدراعظم آلمان هم‌اکنون متهم است که بدون اطلاع‌رسانی به اعضای پارلمان آلمان (Bundestag)، دستور همکاری اطلاعاتی برلین - واشنگتن را در عملیات ترور شهید سلیمانی صادر کرده است. هشت نفر از نمایندگان حزب چپ در مجلس فدرال آلمان به علت استفاده آمریکا از پایگاه رامشتاین آلمان برای ترور سردار سپهبد قاسم سلیمانی از آنگلا مرکل، صدراعظم این کشور و اعضای دولت شکایت کردند.

این نمایندگان اعلام کردند: ما نمی‌توانیم بپذیریم که دولت فدرال آلمان از جنگ پهپادهای آمریکا حمایت کند و اجازه آن را دهد. این جنگ با حقوق بین‌الملل تناقض دارد و نقض قوانین بین‌المللی نیز هست. دستورات این حمله پهپادی از یك پایگاه نظامی در خاك آلمان یعنی پایگاه هوایی آمریکایی رامشتاین در جنوب غربی آلمان منتقل شده است. بنا بر اعلام این نمایندگان، دولت آلمان با صدور مجوز استفاده از این پایگاه برای حملات پهپادی در این ترور دست دارد.

پای دیگر مقامات آلمانی هم در میان است!

در شکایت هشت نفر از نمایندگان حزب چپ پارلمان آلمان، علاوه بر آنگلا مرکل، نام هایکو ماس، وزیر امور خارجه، آنه‌گرت کرامپ ـ کارن باوئر وزیر دفاع و هورست سیهوفر، وزیر کشور آلمان نیز مطرح شده است. این موضوع به وضوح نشان می‌دهد که علاوه بر حزب دموکرات مسیحی، حزب سوسیال دموکرات آلمان نیز در جریان همکاری امنیتی برلین و واشنگتن در ماجرای ترور شهید سلیمانی بوده است.

مروری بر مواضع قبلی ژرمن‌ها

بدون شك مروری بر مواضع مقامات آلمانی درخصوص ترور سردار سلیمانی، می‌تواند رمزگشایی فوق‌العاده‌ای از پرونده شکایت اخیر نمایندگان آلمانی از مرکل و اعضای دولت وی صورت دهد. پس از وقوع عملیات تروریستی در بغداد، هایکو ماس، وزیر خارجه آلمان در اظهاراتی کاملا معنادار، مدعی شد که حزب متبوع وی در دولت ائتلافی (حزب سوسیال دموکرات) در جریان حمله آمریکا به خودروی حامل شهید سلیمانی، شهید ابومهدی المهندس و همراهان ایشان نبوده است. این اظهار نظر می‌توانست بیانگر آگاهی دیگر حزب حاکم بر آلمان، یعنی حزب دموکرات مسیحی از عملیات ترور شهید سردار سلیمانی در عراق باشد. حزب دموکرات مسیحی آلمان از اصلی‌ترین طرفداران سیاست‌های امنیتی ایالات متحده در نظام بین‌الملل محسوب می‌شود و حتی در جریان منازعات داخلی ناتو نیز حمایت کامل خود را از رویکرد سلبی مقامات دولت ترامپ اعلام کرده بود. اما شواهد موجود نشان می‌دهد هایکو ماس، وزیر امور خارجه آلمان که به حزب سوسیال دموکرات تعلق دارد، خود نیز در جریان همکاری ژرمن‌ها با کاخ سفید در ترور شهید سلیمانی بوده است.

پایگاه رامشتاین کجاست؟

پایگاه هوایی رامشتاین، پایگاه هوایی نیروی ایالات متحده و نیروهای ناتو در خاك آلمان است که برای فرماندهی حمله هوایی به کشورهای منطقه غرب آسیا مورد استفاده قرار می‌گیرد. پایگاه رامشتاین آلمان قادر است عملیات هوایی ایالات متحده را در ۵۱ کشور مستقل در سه قاره اروپا، آسیا و آفریقا پشتیبانی کند. به طور کلی آلمان، میزبان بیشترین تعداد پایگاه‌های نظامی آمریکا در جهان است و ۲۷ درصد پایگاه‌های نظامی آمریکا در جهان، در آلمان قرار دارد. بنابراین نیروهای آمریکایی بیشتر از هر کشور دیگر در آلمان مستقر هستند. در حال حاضر حدود ۲۰ درصد نیروهای نظامی ایالات متحده آمریکا که در خارج از این کشور مستقر هستند، در آلمان بسر می‌برند. همچنین لازم به ذکر است که فرماندهی نظامی ایالات متحده در اشتوتگارت آلمان واقع است. این فرماندهی، ۸۹ کشور را پوشش می‌دهد.

زمان دفاع مرکل محدود است

صدراعظم سرزمین ژرمن‌ها معمولا طی سال‌های گذشته و در قبال سایر افشاگری‌های امنیتی در قبال خود و دولت متبوعش، سیاست سکوت و تکیه بر گذشت زمان را انتخاب کرده است. به عنوان مثال در پرونده جاسوسی مشترك سازمان سیا و سازمان اطلاعات آلمان (که مرکل نیز در جریان آن بوده است)، مرکل از دستگاه‌های امنیتی و قضایی کشورش خواست تا مانع از تمرکز افکار عمومی روی این ماجرا شوند! حتی در ماجرای شنود تلفن همراه مرکل توسط آژانس امنیت ملی آمریکا، صدراعظم آلمان از ترس افشای ارتباطات گسترده جاسوسی برلین و واشنگتن، خواستار مختومه شدن پرونده شد، اما این بار نه گذشت زمان و نه مختومه کردن ظاهری پرونده شکایت نمایندگان پارلمان آلمان از مرکل و دیگر مقامات آلمانی به پایان یافتن ماجرا منجر نمی‌شود. آنچه مسلم است این‌که صدراعظم آلمان فرصت بسیار محدودی برای دفاع از خود در این پرونده دارد، هر چند شواهد و مستندات همه بر علیه اوست. در صورت اثبات کامل این ماجرا، خونبهایی که مرکل به جرم همکاری در ترور شهید سلیمانی پرداخت می‌کند، بسیار سنگین خواهد بود.

پایگاه «رامشتاین» در آلمان - محل حضور نیروهای آمریکایی

هشت نفر از نمایندگان حزب چپ در مجلس فدرال آلمان به علت استفاده آمریکا از پایگاه رامشتاین آلمان برای ترور سردار سپهبد قاسم سلیمانی از آنگلا مرکل صدراعظم این کشور و اعضای دولت شکایت کردند